

Ghadira - het ontstaan van een eerste vogelreservaat

Joe Sultana

De Maltezer eilanden, 320 km² groot, hebben een betrekkelijk grote bevolking van 320.000 inwoners. Men kan zich dus de vrij grote druk voorstellen, die de bewoners op hun natuurlijke omgeving uitoefenen.

Het jagen op vogels en het vangen met vallen of strikken worden van oudsher als een nationale sport beschouwd, die zeer populair is bij alle rangen en standen op Malta. Men schat dat er meer dan 20.000 jagers en strikkers zijn, zo'n 6¼ % van de bevolking. Dit betekent dat er een aanzienlijk aantal vogels wordt gedood of gevangen. Hoeveel het er precies zijn is moeilijk te schatten.

Het zijn hoofdzakelijk Vinken die er gevangen worden. Deze staan hoog aangeschreven, hoewel ook wel Roodborstjes, Gele Kwikstaarten en een paar andere soorten worden gestrikt.

Het grootste gevaar voor de vogelbescherming is echter de jacht. Er wordt zonder onderscheid gejaagd op vogels zo groot als leeuweriken of groter, hoewel er soms nog kleinere worden geschoten, als er geen grotere zijn. Het verzamelen van opgezette vogels is ook zeer populair en is één van de voornaamste redenen voor het in het wilde weg afschieten.

In deze verwarde situatie vormde een kleine groep vogelbeschermers in 1962 de Ornithologische Vereniging van Malta, met als doel de vogels van Malta te bestuderen en te beschermen. Het was inderdaad een moeilijke opgave, die in vele kringen op felle tegenstand stuitte. De vogelwetten, die in 1937 tot stand kwamen, waren onvoldoende, uit de tijd en werden bijna nooit toegepast. In het begin luisterde niemand naar de opvoedende woorden van de vereniging. Maar met onstuitbare wilskracht en doorzettingsvermogen,

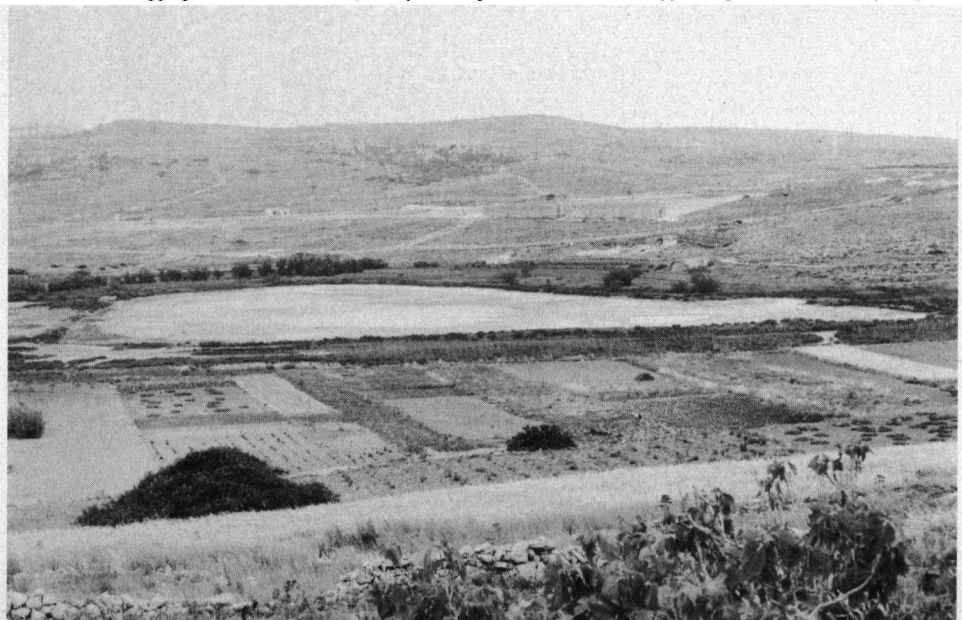
Help de trekvogels op Malta!

De Stichting 'Het Vogeljaar' ontving kortgeleden een noodkreet uit Malta. Zoals uit dit artikel van de voorzitter van The Ornithological Society, Joe Sultana, blijkt is een droom thans werkelijkheid geworden. Ghadira is het eerste vogelreservaat op Malta, dat trekvogels gelegenheid geeft ongehinderd te rusten en te foerageren, op hun weg naar Afrika.

Maar de MOS wil meer. Het Ghadira project heeft nog twee schuilhutten nodig, een educatief centrum, een verblijf voor de bewaker en meer machinale werkzaamheden om de waterhuishouding op de juiste wijze voor het moeras te regelen. Dit project kost £M 34.000.- en hiervoor is een Ghadira Project Fund opgericht om de trekvogels op de enige plas op dit eiland veilig te kunnen ontvangen. Het Actie-Comité van de Stichting Het Vogeljaar heeft direct een bedrag van f 2500,- toegezegd en hoopt door medewerking van haar lezers binnenkort nog met meer geld te kunnen helpen. Giften kunnen gestort worden op giro 638498 van het Actie-Comité Het Vogeljaar, Hilversum, met vermelding 'voor Ghadira, Malta'.

Overzicht van de ligging van het Ghadira Meer, met op de voorgrond de Maltezer aardappellandjes.

Foto: Jaap Taapken.

Machinaal worden kunstmatig de gunstige leefgebieden voor de vogels geschapen. Op deze foto het scheppen van een eilandje.
Foto: A. E. Baldacchino.

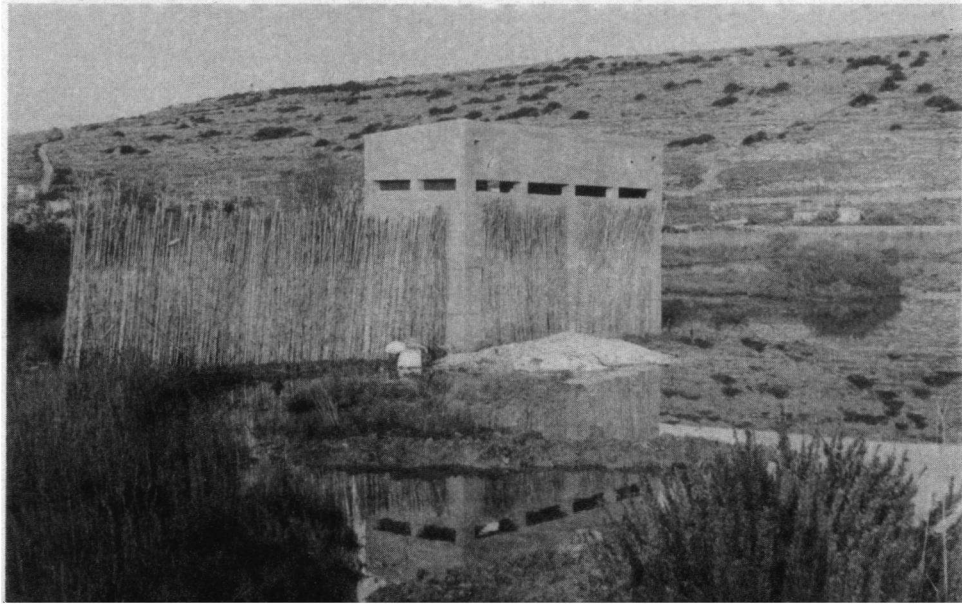
niet uit hun evenwicht te brengen door cynisme of door bedreigingen met geweld, zetten de Maltezer vogelbeschermers door.

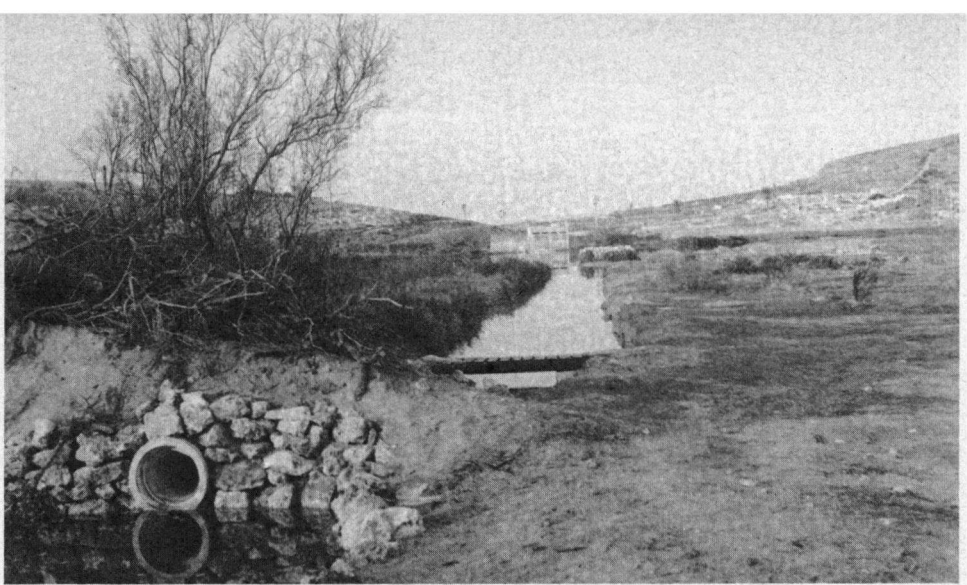
Vanaf haar oprichting heeft de vereniging (MOS) haar oog gericht op een klein gebied dat bekend staat als 'L-Ghadira'. Samen met het eilandje Filfla, het bosgebied van Buskett en de rotsen aan de zuid- en zuidwestkust behoort Ghadira tot de voornaamste waardevolle gebieden op Malta. De ornithologische kalender van Malta wordt grotendeels beheerst door het trekseizoen van de Europese vogels. Gedeeltelijk door gebrek aan leefgebied, maar grotendeels toch door een voortdurende menselijke verstoring, zijn er slechts 18 soorten broedvogel en enkele daarvan, zoals de Slechtvalk en de Kerkuil, broeden slechts in enkele paren. Zelfs de Kauw, die in zijn hele broedgebied veel voorkomt, werd vóór 1956 al uitgeroofd.

Ghadira, een uniek gebied op de Maltezer eilanden, is belangrijk voornamelijk voor trekvogels. Vooral waadvogels, die ideaal zijn om mensen te stimuleren tot vogelwaarnemingen in een reservaat. Dit was een van de voornaamste redenen waarom de MOS zo gebrand was op Ghadira, namelijk als een ideale plek om het grote publiek op te voeden tot vogelliefhebbers.

Ghadira, dat 'poel' betekent, ligt vlak bij de kust van de populaire Mellieha Baai in het noorden van Malta. Het is ontstaan door het jaarlijkse regenwater, dat blijft staan op de met zout doortrokken kleibodem. Gedurende een normale regentijd, gewoonlijk van midden oktober tot midden mei, is het een ondiepe poel van ongeveer 1 ¼ ha, omgeven door veel oeverplanten, struiken en kleine stukken bouwland. Tegen het begin van de zomer, wanneer het water verdamp, was vroeger het

Wanneer wij vanuit de eerste schuilhut op Malta kijken, zullen wij op de modderige bodem vogels rustig zien foerageren, die hier vroeger niet veilig hadden kunnen vertoeven.
Foto: R. Galea.

Vers regenwater stroomt in de geul, via drie pijpen, vanuit de nieuwe sloot langs de grens. Dammen van zandzakken zorgen voor de beveiliging. Foto: R. Galea.

midden van Ghadira een kaal stuk opgedroogde modder vol scheuren. Als een brak moerasgebied is Ghadira uniek voor de Maltezer eilanden en het is zeker één van de belangrijkste natuurgebieden.

De MOS redde het gebied door snel optreden in het midden van de jaren zestig. Wij ontdekten dat er een kustweg was ontworpen, die dwars door Ghadira liep.

Plaatselijke en buitenlandse verenigingen werden snel gewaarschuwd en na vele protesten werd er van het plan afgezien en de weg omgelegd.

Dit bracht de MOS er toe aan de autoriteiten voor te stellen er een reservaat van te maken. Toendertijd werd Ghadira nog steeds verpacht voor de jacht en het nieuwe idee van de MOS stuitte op sterke tegenstand bij de pachter van de jachtrechten.

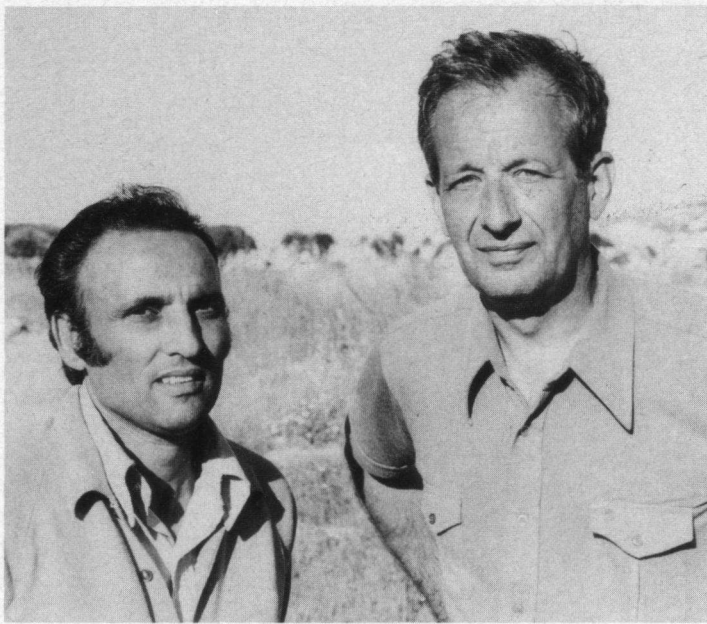
In 1967 bood de MOS een rapport aan over de

natuurwetenschappelijke en historische waarde van de Ghadira aan het Huis van Afgevaardigden van Malta. Sedertdien werd er voortdurend druk uitgeoefend totdat de regering van Malta 11 jaar later, in december 1978, Ghadira tot vogelreservaat uitriep.

Dit vond plaats twee maanden nadat de MOS de heer Axell naar Malta liet komen. Deze was toentertijd de adviseur van de Engelse Royal Society for the Protection of Birds op het gebied van Landgebruik. Axell deed voorstellen en maakte een uitgebreid plan voor de ontwikkeling van Ghadira tot natuurmonument. Zijn plan werd door de regering aanvaard. Eindelijk was dan het ijs gebroken. Voordat dit allemaal plaatsvond, had de MOS samen met de afdeling Malta van de ICBP jarenlang geprobeerd een toelage te krijgen van het Wereld Natuur Fonds voor een dergelijk plan. Ons voorstel maakte zo veel indruk,

Nadat de machines vertrokken waren, hebben de leden van de MOS het werk voortgezet met hun eigen werktuigen. Ze hebben bomen en struiken geplant, eilandjes aangelegd en het gebied afgerasterd. Foto: Joe Sultana.

Joe Sultana, voorzitter MOS en Jaap Taapken op Ghadira, Malta.
Foto: John Attard Montalto.

dat deze internationale organisatie een toelage van 25.000 dollar beschikbaar stelde aan de regering als bijdrage voor het instellen van het reservaat Ghadira.

Aan het werk!

En zo kon men in 1980 aan het werk gaan. Met deze eerste toelage kon ongeveer de helft van de aanleg van kunstmatige leefgebieden gefinancierd worden. De poel is vergroot, er zijn enige eilanden aangelegd en een grenssloot met een beschermende wal. Zo werden zowel waardevolle nieuwe leefgebieden aangelegd als storings tegengegaan.

Nadat de machines vertrokken waren, werd het werk voortgezet door MOS-leden met handwerktuigen. Zij bouwden kleine dijken, legden eilanden aan, omrasterden het gebied en plantten, als belangrijkste taak, enige duizenden inheemse bomen en struiken, hoofdzakelijk langs de randwal.

Er moet nog veel gebeuren in Ghadira. Er zijn nog meer schuilhutten, een informatie-centrum voor bezoekers en schoolgroepen nodig en een woning voor de bewaker. Er moet nog meer machinaal werk gebeuren voor het uitbreiden van de geul en het graven van een water-reservoir. Het Ghadira plan is inderdaad groots opgezet, maar de MOS is vastbesloten het te laten slagen.

Het is Malta's eerste echte vogelreservaat, een heel klein gebied in een omgeving, die vijandig staat tegenover vogels. Het moet slagen, want als de waarde ervan aangetoond

kan worden, kunnen andere gebieden op Malta later ook natuurreservaten worden. In dit gebied kunnen wij al naar vogels kijken, die rustig op de moddervlakte foerageren. In vroeger jaren konden zij hier niet veilig neerkomen.

Op Malta kent men nog niet het plezier om vogels ongestoord te kunnen gadeslaan. Ghadira kan er toe bijdragen dat men te zijner tijd met genoeg naar vogels kan kijken vanuit schuilhutten in een nationaal natuurreservaat. Zo kan men jonge Maltezers opvoeden, die op het ogenblik opgroeien in een land waar vogels vangen en neerschieten iets heel gewoon is.

Deze historische gebeurtenis werd gevolgd door een tweede, die 1980 maakte tot het belangrijkste jaar in de geschiedenis van de vogelbescherming op Malta. De regering vaardigde in augustus 1980 voorschriften uit betreffende de vogelbescherming op Malta, die, hoewel er nog veel te wensen overblijft, toch kunnen worden beschouwd als een mijlpaal in de geschiedenis van de plaatselijke vogelbescherming. Alle stootvogels, alle broedvogels en vele soorten trekvogels zijn nu beschermd. Voor het eerst is er op Malta een gesloten tijd voor het vangen en schieten van vogels!

Zowel het nieuwe reservaat in Ghadira als deze voorschriften, kunnen, als zij worden nageleefd, een verandering in de mentaliteit ten opzichte van vogels teweegbrengen.